

Ala xa masenyi Annabi Yaki naxan sebe

Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Yi Kitaabui findixi bataaxe nan na Annabi Yaki naxan sebe Yuwifi danxaniyatɔɛ ma naxee nu yensenxi jamanɛe kui. Na waxati, fee nu xɔrɔxɔxi Isayankae ma. Hali mangasanyi, a nu e jaxankatama. Ala Xaxili Seniyenxi naxa yi masenyi fi Annabi Yaki ma alako a xa a sebe, a xa findi limaniya ra danxaniyatɔɛ be, e xa e tun nabexi Ala xa nɔndi kira xɔn.

Yi Kitaabui marasi gbegbe nan fima danxaniyatɔɛ birin ma. A a masenma ne won be a Ala xa fe falafe, a nun a xa seriye rabatufe, e sese keren mu a ra. Danxaniya mu findima nɔndi ra, xa a kanyi mu birama Ala xa yaamarie fɔxɔ ra a xa dunijeigiri kui. Yi Kitaabui naxe a danxaniya nun kewali fanyi nan jerema kira keren xɔn ma. E mu noma fatande e bore ra.

Yi Kitaabui won nasima a lanma won xa jere ki naxe won ma danxaniya kui. A mu lanma won xa mixie rafisa e boore be. Won xa won bore mali, won xa won bore binya, won xa won bore xanu. Won xa won de suxu, wɔyen kobi naxa mini won de i. Won xa won tun nabexi tɔɔre kui, won man naxa won yete igbo. Won naxa won xaxili ti yi dunija ra. Fe birin kui, won xa won xaxili ti Alatala nan na.

Ala xa won mali alako won birin xa yi seriye suxu a suxu ki ma. Amina.

Ala xa masenyi Annabi Yaki naxan sebe

1

Tunnabexiya, danxaniya, nun Ala xa seriye rabatufe

¹ N tan Yaki nan yi ki, Ala nun a xa Mixi Sugandixi Marigi Isa xa konyi. N bara wo xeebu, wo tan Isirayila bɔnsɔɛ fu nun firinyi naxee yensenxi jamanɛe ma.

² N ngaxakerenyie, wo xa seewa tɔɔre mɔɔli birin kui, ³ barima wo a kolon a wo tɔɔre naxan sɔtɔma danxaniya kui, a wo duluxɔtɔma ne. ⁴ Wo xa duluxɔtɔ han a rapɔnyi alako wo xa danxaniya xa tilin, wo xa findi mixi kamalixie ra, fefe mu luxi naxee xa fe ra.

⁵ Xa fahaamui mu na mixi nde yi ra wo ya ma, a kanyi xa Ala maxandi. A a sɔtɔma ne, barima Ala mixi birin kima a yiriwaxi ra a xa fonisireya ma. ⁶ Kɔnɔ fo mixi

xa Ala maxandi danxaniya ra, a naxa siike, barima mixi siikexi luma ne alo moronyi, foye naxan bonboma, a a matutun. ⁷ Na kanyi naxa a mapoxun a a se nde sotoma Ala ra, ⁸ barima a xaxili mu tixi Ala gbansan xa ra, a sanyie na kira wuyaxi nan xon.

⁹ Danxaniyatse setare xa seewa barima Ala bara a xa fe ite. ¹⁰ Konso banna tan xa seewa Ala to bara a xa fe magoro, barima a xa fe jonma ne alo sansi fuge tofanyi. ¹¹ Soge xone na te, sansi lisima ne han a fuge bira, a xa tofanyi jon. A na na ki ne banna fan be. A na a xa walie kui temui naxe, a birima na leeri ne.

¹² Nelexinyi na mixi be naxan a tun nabexima toore kui, barima xa a bara ge na toore raxande, Ala kisi xunnakeli fima ne a ma. Ala na nan laayidixi a xanuntenyie be.

¹³ Mixi ne wama tantanfe, a naxa a fala a Ala nan a ratantanfe, barima Ala mu birama fe jaaxi foxo ra, a man mu adama yo ratantanma fe jaaxi ra. ¹⁴ Adama yete waxonfe jaaxi nan a ratantanma. Na nan a mabendunma han a a rabira. ¹⁵ Adama waxonfe jaaxi xa di findixi yunubi nan na. Yunubi fan na raba, a xa di findima faxe nan na.

¹⁶ N ngaxakerenyi xanuxie, wo naxa la wule ra. ¹⁷ Ki hagige birin fatanxi Daali Mange nan na naxan na koore, naxan sogе, kike, nun tunbuie daaxi, naxan mu masarama abadan. ¹⁸ A yete sagoe ma, Ala bara won nakisi a xa nondi masenyi saabui ra, a won findi a xa die ra, alako won xa binye soto dangife a xa daalise birin na.

¹⁹ N ngaxakerenyi xanuxie, wo xa yi woyenyi me: Wo birin xa wo tuli mati wo bore ra, wo naxa gbata woyenyi ra, wo bone naxa te mafuren na, ²⁰ barima adamadi xa xone mu a tutunma Ala xa tinxinyi ma. ²¹ Na na a ra, wo xa tondi fe jaaxi nun fe kobi mooli birin nabade. Wo xa wo yete magoro, wo xa nondi suxu naxan bara masen wo be, barima na nan noma wo rakiside.

²² Wo xa Ala xa masenyi rabatu. Xa wo a rame gbansan konso wo mu a raba, wo bara wo yete madaxu. ²³ Xa mixi nde Ala xa masenyi rame, konso a mu bira a foxo ra, a luma ne alo mixi naxan a yatagi matoma kike ma, ²⁴ a fa siga, a neemu a yatagi ma a na ki naxe. ²⁵ Konso mixi naxan Ala xa seriye kamalixi matoma a fanyi ra, a a tun nabexi, a mu neemu seriye ma konso a a rabatu, na kanyi barakama ne. Ala xa seriye xoreya fima ne adamadie ma.

²⁶ Mixi yo a yete mapoxun diinela ra, konso a mu a de noxi, na kanyi na a yete madaxufe ne. A xa diine tide yo mu na. ²⁷ Diine fiixe naxan nafan Baba Ala ma, a tan

nan ya: won xa mɛɛni kiridie nun kaapɛ ginɛɛ ma e xa tɔɔrɛ kui, dunɪpa fe man naxa wo madaxu.

2

Mixi rafisafe a boore bɛ

¹ N ngaxakerenyie, wo naxa mixie rafisa e boore bɛ, barima wo danxaniyaxi won Marigi Isa Nɔrɛ Kanyi nan ma, Ala xa Mixi Sugandixi. ² Wo xa wo maɲɔxun yi ma: Mixi nde naxa fa wo malanxi dennaxɛ, xurundɛ xɛɛma daaxi na a belexɛ ra, dugi tofanyi ragoroxi a ma. Setare fan naxa fa, dugi fori toɲaaxi ragoroxi a ma. ³ Xa wo dugi tofanyi kanyi xɛebu a fanyi ra, wo fa a fala a bɛ, «I magorode fanyi nan yi ki,» kɔnɔ wo fa a fala setare tan bɛ, «Ti menni,» xa na mu a ra, «Dɔxɔ bɔxi, n bun ma be,» ⁴ wo mu mixi rafisaxi a boore bɛ xɛ na ki? Wo mu jɛrɛxi maɲɔxun kobi xa ra na ki?

⁵ N ngaxakerenyi xanuxie, wo wo tuli mati n na. Ala bara mixie sugandi naxee findixi setaree ra dunɪpa ki ma, alako e xa findi bannamixie ra danxaniya ki ma. Ala bara e sugandi alako e xa findi ketongoe ra a xa mangeya kui. Na nan laayidixi mixie bɛ naxee Ala xanuxi. ⁶ Kɔnɔ wo tan, wo bara setaree mabere. Bannamixie xa mu wo tɔɔrɔma, e wo xanin kiitisa xɔn ma? ⁷ E tan xa mu wo Marigi xili fanyi rasɔtɔma?

⁸ Wo xa Mange Alatala xa seriye nan nabatu, alɔ a sebexi Kitaabui kui ki naxɛ, «I xa i boore xanu alɔ i yetɛ kan gundi.» Xa wo na raba, wo bara bira fe fanyi fɔxɔ ra. ⁹ Kɔnɔ xa wo mixi ndee rafisa e boore bɛ, wo bara yunubi raba. Seriye nan wo makiitima, barima wo bara findi seriye matandilae ra. ¹⁰ Xa mixi seriye birin nabatu kɔnɔ a yire keren matandi, na kanyi bara seriye birin matandi, ¹¹ barima naxan a falaxi, «I naxa yɛnɛ raba,» a tan nan man a falaxi, «I naxa faxɛ ti.» Hali i mu yɛnɛ raba, kɔnɔ xa i faxɛ ti, i findixi Ala xa seriye matandila nan na.

¹² Na kui, wo xa wɔyɛn, wo man xa wo jɛrɛ alɔ naxee fama makiitide seriye ra naxan xɔrɛya fima mixi ma. ¹³ Kiiti lɔxɔɛ, Ala mu kinikinima mixi ma naxan mu kinikini a boore adama ma. Kinikini senbɛ gbo kiiti bɛ.

Danxaniya nun a kewali

¹⁴ N ngaxakerenyie, a tide yo mu na xa mixi a fala a a danxaniyaxi, kɔnɔ a mu kewali fanyi rabama. Yi danxaniya mɔoli nɔma mixi rakiside? ¹⁵ Xa wo ngaxakerenyi mageli na a ra, lɔxɔɛ keren baloe mu na a yi ra, ¹⁶ mixi nde fa lu wo ya ma a a fala a bɛ, «Siga, i naxa kɔntɔfili, i xa dugi nde ragoro i ma, i xa i dɛge,» kɔnɔ a fa lu a mu a xa

kɔntɔfili ba, na kanyi xa wɔyenyi tide yo mu na. ¹⁷ Danxaniya na na ki nɛ. Xa a mu mixi tutunma wali fanyie rabafe ma, a tide yo mu na.

¹⁸ Kɔnɔ mixi nde nɔma a falade, «I tan, danxaniya kanyi nan i ra, kɔnɔ n tan fe fanyi raba nan n na.» Kata i xa i xa danxaniya masen n bɛ wali fanyi xanbi. N tan n ma danxaniya masenma i bɛ n ma kewali fanyi nan saabui ra. ¹⁹ I laxi a ra, a Ala keren na a ra. Na fan ki fanyi, kɔnɔ hali jinnɛe laxi na ra, e seren gaaxui ra. ²⁰ I tan xaxilitare, i mu a kolon danxaniya naxan mu kewali fanyi raminiima, a tide yo mu na? ²¹ Munfe a niya won baba Iburahima naxa findi tinxintɔɛ ra Ala ya i? A mu fatan a xa kewalie xa ma, a to a xa di Isiyaga fi Ala ma serɛxɛbade fari? ²² I bara a to, danxaniya nu walife nɛ a nun a xa kewali. Kewali nan danxaniya rakamalima. ²³ Na kui, a naxa raba alɔ a sebɛxi Kitaabui kui ki naxɛ, «Iburahima naxa la Ala ra. Alatala fan naxa na findi tinxinyi ra a bɛ.» Iburahima xili naxa fala «Ala xanuntenyi». ²⁴ Wo bara a to, adamadi xa kewali findima tinxinyi nan na a bɛ, a xa danxaniya gbansan xa mu a ra.

²⁵ Langoe ginɛ Raxabi fan xa kewali xa mu findi tinxinyi ra a bɛ, a to xɛɛrae rasɛnɛ a xɔnyi, a kira masen e bɛ e e gima naxan na? ²⁶ Mixi nii na siga, a fate faxama nɛ. Na kui, xa kewali fanyi mu na, danxaniya fan jɔnma nɛ.

3

Adama wɔyɛn ki

nun xaxilimaya naxan kelima koore ma

¹ N ngaxakerenyie, a mu lanma mixi wuyaxi xa findi karamɔxɔ ra wo ya ma, barima karamɔxɔɛ fama makiitide nɛ a xɔrɔxɔɛ ra dangi mixi gbetɛɛ ra. ² Won birin tantanma fe wuyaxi ma. Xa mixi nde mu tantanma a xa wɔyenyi kui, a mu tantanma dedɛ. Na kanyi nɔma a yetɛ birin suxude tinxinyi kui. ³ Mixi na wa soe xa a waxɔnfe raba, a karafoe nan nasoma a dɛ i. Na nan nɔma a fate birin nɔjɛredɛ. ⁴ Kunkui fan na na ki nɛ. Hali kunkui belebele, foye xungbe naxan tutunma, mixi a rapɛrema feya xurudi nan na, a a ragi a na wa sigafe dennaxɛ. ⁵ Nenyi fan xurun, kɔnɔ a fe igboma.

Wo a mato, tɛ dondoronti di nɔma wondi belebele gande. ⁶ Tɛ nan na nenyi fan na, naxan findixi dunija fe kobi ra. Fate birin nɔxɔma fe jaaxi ra a xa wali saabui nan na. Mixi nenyi nɔma tɛ sode a xa dunijɛigiri birin na, barima tɛ nan na nenyi ra, tɛ naxan kelima yahannama. ⁷ Adamadi nɔma daalise mɔɔli birin xurude. Sube xaapɛɛ, xɔnie, bubusee, nun baa ma yɛxɛɛ, adamadi bara e birin xuru, ⁸ kɔnɔ mixi yo mu nɔma adamadi

nenyi xurude. Xɔne na a ra naxan ma lintanyi mu danma, naxan xa kasare mu jɔnma. ⁹ Won won Baba, won Marigi, batuma nenyi kerenyi naxan na, won man adamadi dankama a tan nan na, Ala naxan daaxi a yete misaali ra. ¹⁰ N ngaxakerenyie, dube nun danke minife de keren na, a mu fan. ¹¹ Ye xɔne nun ye bexi noma minide dulonyi keren na? ¹² N ngaxakerenyie, xɔre bili noma tugi bogi raminide? Mangoe bili noma xɔre bogi raminide? Fɔxe ye minima dulonyi naxan na, ye bexi mu minima menni ra.

¹³ Nde findixi fahaamula nun xaxilima ra wo ya ma? A xa na masen a jere ki fanyi nun a xa kewalie ra, a naxee rabama boje bexi kui, naxan fatanxi fahaamui ra. ¹⁴ Xa tɔne jaaxi nun mile na wo boje kui, wo naxa wo yete igbo na fee kui, wo naxa nɔndi masara wule ra. ¹⁵ Na xaxili mɔoli mu kelixi koore xe. A kelixi dunja ne, Ala kolontareya, nun Ibulisa ma. ¹⁶ Tɔne nun mile na dennaxe, ya isoe nun fe kobi mɔoli birin toma na ne. ¹⁷ Kɔnɔ fahaamui naxan kelixi koore ma, a seniye, a mixi boje sama, a dipema, a kinikinima, a kewali fanyi raminima, a mu mixi rafisama a boore be, a mu filankafuija rabama. ¹⁸ Maale bogi minima a garansanma be ki naxe, tinxinyi fan minima mixi be na ki ne naxan birama lanyi nun bojesa fɔxo ra.

4

Waxɔnfe nun yete igboja

¹ Wo sɔnxɔma, wo gerema. Na rakelima mun ma? A mu kelima wo waxɔnfe kobie xa ma naxee e boore gerema wo boje kui? ² Wo wama se nde xɔn, kɔnɔ wo mu a sɔtɔma. Wo faxe tima, wo mila wo boore xa se ma, kɔnɔ wo mu noma wo waxɔnfe sɔtɔde. Wo sɔnxɔma, wo gerema, kɔnɔ na birin, wo mu sese sɔtɔma barima wo mu Ala maxandima. ³ Wo na Ala maxandi fan, wo man mu sese sɔtɔma, barima wo xa maxandi mu fan. Wo maxandi tima alako wo na naxan yo sɔtɔ wo xa a rawali wo waxɔnfe kobie kui. ⁴ Wo tan danxaniyataree, wo mu a kolon naxan dunja maxanuma na bara Ala findi a yaxui ra? Dunja xanuntenyi findixi mixi nan na naxan Ala xɔnxi. ⁵ Wo mu Ala xa Kitaabui xa masenyi kolon? Ala wama ne won xaxili, a bara naxan fi won ma, a xa bira a tan keren nan fɔxo ra. ⁶ Kɔnɔ na birin kui, Ala xa hinne gbo dangi fe birin na. Kitaabui a masenma,

«Ala mu tinma yete igboe ra,

kɔnɔ a hinnema yete magore ra.»

⁷ Na kui, wo xa wo yete magoro Ala be. Wo tondi Ibulisa be, a fan a gima ne wo ya ra. ⁸ Wo wo maso Ala ra, a fan a masoma ne wo ra. Yunubitsee, wo wo yete raseniyen. Filankafuie, wo wo bope rafiixe. ⁹ Wo wa, wo sunnun, wo nimisa. Wo xa yele xa findi wo be wa ra, wo xa seewe xa findi sunnunyi ra. ¹⁰ Wo wo magoro Marigi be, a fan wo xa fe itema ne.

¹¹ N ngaxakerenyie, wo naxa fe kobi fala wo bore xa fe ra. Mixi naxan fe kobi falama a ngaxakerenyi xa fe ra, a a yete rafisa a be, na kanyi bara Ala xa seriye matandi. A a yete rafisaxi Ala xa seriye nan be na ki. Xa i bara na raba, i mu na Ala xa seriye rabatufe xe, i na a matandife ne. ¹² Seriyesa keren peti na a ra, kiitisa fan keren peti na a ra. A tan nan noma mixi rakiside, a tan nan noma mixi ralode. Kono i tan, nde na i ra, i to i yete findixi i boore makiitima ra?

¹³ Wo wo tuli mati, wo tan naxee a falama, «To, xa na mu tina, muxu sigama ne taa nde, muxu je keren ti na yuleya raba kui, muxu geenii soto.» ¹⁴ Wo na fe mooli falama kono wo pan mu a kolon naxan fama rabade tina. Wo xa dunipeigiri findixi munse ra? Wo luxi ne alo wuyenga naxan toma dondoronti, a fa loe. ¹⁵ A lanma ne wo xa yi nan fala, «Xa Ala tin, muxu tina toma ne, muxu yi nun yi raba.» ¹⁶ Kono yete igboe nan na wo ra. Na mu fan. ¹⁷ Na kui, xa mixi fe fanyi kolon a lanma a xa naxan naba kono a mu a rabama, na bara findi na kanyi be yunubi ra.

5

Bannaya kobi

Tunnabexiya toore kui

Ala maxandife danxaniya ra

¹ Yakosi wo wo tuli mati, wo tan bannae. Wo xa wo wa xui ite, barima gbaloe nan fafe wo ma. ² Wo xa bannaya xun bara rakana, wo xa dugie bara boro. ³ Wo xa xema nun gbeti bara xorixori. Na findima seede nan na wo xili ma, a a niya wo fate xa gan te ra. Wo bara naafuli malan yi waxati, kono waxati donxoe na a ra. ⁴ Wo wo tuli mati, wo tan naxee tondixi wo xa xe xabae sare fide. Wo xa walikee wa xui bara Ala, Daali Mange, tuli li. ⁵ Wo xa dunipeigiri kui, wo mu tonyi doxoxi wo waxonfe sese ma. Wo wo yete nan tun nalugama. Wo fa luxi ne alo xuruse turaxi a kon naxaba loxoe ma. ⁶ Wo bara kiiti jaaxi sa tinxintoe ma naxee mu nu tixi wo kanke, wo e faxa.

⁷ Na kui, n ngaxakerenyie, wo xa diɲe han Marigi fa lɔxɔɛ. Wo xa a raba alɔ xesa a rabama ki naxɛ. A diɲe han tunɛbire, naxan a niyama sansi xa mɔ, a bogi. ⁸ Wo fan xa diɲe. Wo xa limaniya, barima Marigi fa lɔxɔɛ bara makɔɛ. ⁹ N ngaxakerenyie, wo naxa fe kobi fala wo bore xa fe ra, xa na mu a ra kiiti na sa, a mu fanma wo bɛ. A gbe mu luxi kiitisa xa fa. ¹⁰ N ngaxakerenyie, wo xa lu alɔ namipɔnɲe naxee kawandi ti Marigi xili ra, e e tunɛabexi tɔɔɛ kui. ¹¹ Won a kolon barake na mixi bɛ naxan a tunɛabexima tɔɔɛ kui. Wo bara a mɛ Ayuba a tunɛabexi ki naxɛ. Wo man bara a to Marigi naxan nabaxi a bɛ a xa tɔɔɛ dangi xanbi. Marigi xa xanunteya nun a xa kinikini gbo.

¹² N ngaxakerenyie, naxan dangi fe birin na, wo naxa wo kali kooɛ ra, wo naxa wo kali bɔxi ra, wo naxa wo kali sese ra. Wo na «iyo» fala, a xa findi nɔndi ra. Wo na «ade» fala, a xa findi nɔndi ra. Xa na mu a ra kiiti na sa, a mu fanma wo bɛ.

¹³ Mixi na wo ya ma naxan tɔɔɔxi? A kanyi xa Ala maxandi. Mixi na wo ya ma naxan ɲɛlexinxi? A kanyi xa Ala tantu beɛti ra. ¹⁴ Mixi na wo ya ma naxan furaxi? A kanyi xa danxaniyatɔɛ ɲama kuntigie xili, e xa Ala maxandi a bɛ, e xa ture nde maso a ma Marigi xili ra. ¹⁵ Ala maxandi naxan fatanxi danxaniya ra, a furema rayalanma nɛ. Marigi furema rakelima nɛ. Xa a bara yunubi raba, Marigi a xafarima nɛ. ¹⁶ Na kui, wo xa wo xa yunubie fala wo bore bɛ, wo xa Ala maxandi wo bore bɛ, alako wo xa yalan. Tinxintɔɛ Ala maxandi naxan tima, na Ala maxandi xa wali senbe gbo. ¹⁷ Eliya nu findixi adamadi nan na alɔ won tan. A to Ala maxandi a bɔɲɛ birin na alako tune naxa fa, Ala naxa a xa dube suxu. Tune mu fa bɔxi ɲɛ saxan kike senni. ¹⁸ Na dangi xanbi, Eliya man naxa Ala maxandi tune man xa fa. Kooɛ naxa tune beɲin, bɔxi sansie naxa bogie ramini.

¹⁹ N ngaxakerenyie, xa mixi nde wo ya ma a bara nɔndi kira beɲin, kɔnɔ mixi gbɛɛ fa a ti kira fanyi xɔn ma, ²⁰ wo xa a kolon, mixi naxan yunubitɔɛ bama a xa yunubi fe ma, a bara a niya yunubitɔɛ xa kisi, a xa yunubi birin bara xafari.